

Figuur 1. Eisconformiteit

Advocaten maken écht verschil

Voor wie denkt dat de rechter zich toch niet door advocaten laat beïnvloeden: een onderzoek naar de straftoemeting in politierechterzaken wijst uit dat de aanwezigheid van een advocaat tot gunstiger beslissingen voor de verdachte leidt.

.....
Marc Dekkers en Patrick Keppenne
masterstudenten Universiteit Maastricht

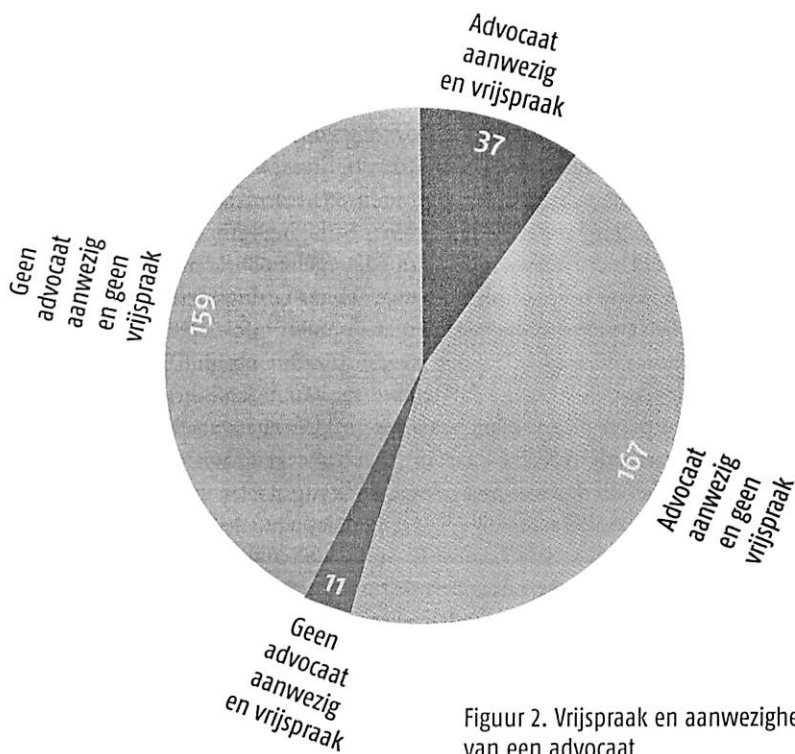
bijvoorbeeld stress, vermoeidheid en vooringenomenheden (zoals met betrekking tot leeftijd of geslacht van de verdachten) meetbaar. Het onderzoek is uitgevoerd door 72 politierechterzittingen in acht arrondissementen (Amsterdam, Breda, 's-Hertogenbosch, Den Haag, Utrecht, Roermond, Maastricht, Rotterdam) integraal bij te wonen; hierbij werden gegevens van 648 zaken verzameld.

De belangrijkste conclusie uit ons onderzoek¹ is dat verdachten er aantoonbaar verstandig aan doen om zich te voorzien van bijstand door een advocaat. Ook werd geconstateerd dat politierechters professionals zijn die zich niet laten leiden of beïnvloeden door in het onderzoek betrokken omstandigheden en vooringenomenheden.

Om deze verschillende zaken van verschillende politierechters in verschillende arrondissementen te kunnen vergelijken, diende de mate waarin de straf overeenkomt met de eis van de officier van justitie (de 'eisconformiteit') als ijkpunt. Zo kon in alle gevallen uitspraak gedaan worden over de eisconformiteit. Wanneer die wordt ingedeeld in categorieën (boven, conform, 99-50 procent, 49-20 procent en minder dan 20 procent van de eis), dan blijkt dat zaken waarin een advocaat de verdediging voerde tot significant lagere straffen leidden (fig. 1). Hetzelfde beeld komt naar voren bij het analyseren van de zaken die eindigden in een vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgning (fig. 2).

Uitgangspunt van ons onderzoek was dat politierechterzittingen goed zijn voor het ontdekken van patronen in strafbeslissingen. Er worden daar immers in korte tijd vele zaken behandeld en afgedaan. Dat maakt de eventuele invloed van

.....
 1 'Het beslisgedrag van de rechter nader bekeken. Een empirisch onderzoek naar het beslisgedrag van de rechter op politierechterzittingen in Nederland', Universiteit Maastricht; het onderzoeksrapport kan worden opgevraagd bij de onderzoekscoördinator via Fokke.fernhout@maastrichtuniversity.nl.

Figuur 2. Vrijspraak en aanwezigheid van een advocaat